

Reformera kapitalbeskattningen!

Den nuvarande kapitalbeskattningen kännetecknas av en långt driven principlöshet och brist på konsekvens. Detta kommer bland annat till uttryck i att kapitalvinster beskattas gynnsammare än utdelningar och ränteinkomster, att hushållens direktägda kapital beskattas hårdare än det sparande som kanaliseras via försäkringsbolag och att tillgångar som konst och varaktiga konsumtionsvaror är skattebefriade. Eftersom skattesystemet dessutom innehåller en blandning av reala och nominella regler för inkomstberäkning kommer också inflationen att på ett påtagligt sätt avgöra den effektiva skattebelastningen på olika tillgångar.

En huvuduppgift för den sittande utredningen om reformerad inkomstbeskattning (RINK) är att lägga fram förslag om en mer enhetlig och konsekvent kapitalbeskattning. I några av utredningens underlagsrapporter har man visat att skatteomläggningar i denna riktning (t ex beskattning enligt den så kallade kvotmetoden) kan väntas leda till kraftiga prisfall på fastighetsmarknaderna. Under hösten har denna omständighet ägnats stor uppmärksamhet i massmedierna. Pressade av journalister och hotande väljarflykt har ledande skattepolitiker gjort avbön: enhetlig kapitalbeskattning är nog bra, men den måste ges en sådan teknisk utformning att priseteffekterna på villamarknaden minimeras.

Detta är en felsyn. De nuvarande skillnaderna i effektiv skattebelastning avspeglar sig i priserna på olika

tillgångar. Lågt beskattade tillgångar, som t ex villor och bostadsrätter, blir "dyra"; högt beskattade tillgångar, som t ex aktier i företag där hela vinsten delas ut till aktieägarna i form av utdelningar, blir "billiga". På oreglerade marknader kommer också förändringar i inflationen eller skatteregler att leda till ändrade prisrelationer. Under 1970-talet ledde den ökade inflationen – i kombination med full avdragsrätt för nominella ränteutgifter – till höjda villapriser. Den under åren 1983–85 genomförda begränsningen av hushållens ränteadrag bidrog till att realvärdet på fastighetsbeståndet sjönk, samtidigt som introduktionen av särskilt skattegynnat sparande i skattefondkonton och allemansfonder kan ses som en bidragande orsak till den i ett historiskt perspektiv unika börsuppgången.

På samma sätt kommer också införande av en mer likformig kapitalbeskattning att förändra de relativa priserna på olika tillgångar. När tidigare skattemässigt gynnat fastighetssparande jämföras med sparande i aktier och på bank faller priserna på villor och bostadsrätter. Det finns ingen elegant "teknisk" modell för enhetlig kapitalbeskattning som kan förhindra detta. Varje försök att genom särskilda undantagsregler förhindra prisfall på fastighetsmarknaden innebär också med nödvändighet att de nuvarande skevheter i kapitalbeskattningen bibehålls.

I en marknadsekonomi fyller prisbildningen på olika kapitaltillgångar

en högst väsentlig allokeringssfunktion. När villapriserna faller relativt priserna på tex aktier påverkas också viljan att nyinvestera i olika sektorer. På litet längre sikt stimuleras realinvesteringar i företagssektorn på bekostnad av kapitalbildningen i fastighetssektorn. I relativa termer "krymper" fastighetssektorn, samtidigt som industrisektorn växer. Denna överföring av produktionsresurser från den tidigare skattemässigt premierade villasektorn leder i sin tur till en långsik-

tigt effektivare kapitalanvändning och en större samlad produktion av varor och tjänster. Den centrala skattepolitiska uppgiften är inte att förhindra en samhällsekonomiskt motiverad relativ prisanpassning. Den stora utmaningen bör istället vara att på ett rättvist sätt fördela vinsterna av en mer neutral kapitalbeskattning: hur ska villaägare och bostadsrättsinnehavare kompenseras för sina tillväxtbefrämjande kapitalförluster?

JONAS AGELL